

Efterskrift til Afhandlingen:

Om Ringen eller Diademet som et Symbol paa Kongeværdigheden i Persien, navnlig paa de sassanidiske Monumenter (S. 116-140).

Af Prof. Dr. L. Müller.

I Anmærkning 21 til denne Afhandling (S. 125) er Opmærksomheden henledet paa den pehlviske Indskrift paa eet af de sassanidiske Monumenter, som ere udgivne i Flandins og Costes Værk om Persien, idet denne Indskrift, ifølge Professor Westergaards Læsning, indeholder en Meddelelse, der ikke stemmer overeens med de historiske Beretninger. Den Konge over Persien, der paa Monumentet ved Schapur modtager Diademet af Magernes Overhoved, er nemlig i Indskriften angivet at være Narses, Søn af Sapor og Sønesøn af Artaxerxes; men der kiendes kun een sassanidisk Konge af dette Navn, som ifølge de gamle Historieskrivere var en Søn af Varahranes II eller (efter een Kilde) af Varahranes III, og som kom paa Thronen efter denne sidste (292 e. Chr.), hvorimod Sapor I's Søn, der blev Konge efter Faderen (271), hed Hormisdas, som igjen efterfulgtes i Regeringen af sin Søn, Sønesøn og Sønesøns Søn: Varahranes I, II og III. Dette kunde lede til den Slutning, at Sapor I havde havt en Søn ved Navn Narses, der havde været paa Thronen en kort Tid før eller efter Hormisdas I, uden at være omtalt af Forfatterne.

I Journal asiatique Tome VII (for Aaret 1866), som først er kommen mig for Øine efter Trykningen af den omtalte Afhandling, har E. Prud'homme givet en Oversættelse af et af Patkanian paa russisk udgivet Skrift under Titlen: *Essai d'une histoire de la dynastie des Sassanides d'après les renseignements par les historiens arméniens*, og her (p. 149) findes et Citat af den armeniske Historieskriver Sepéos (fra det 7de Aarh.), i hvilket Varahranes III's Efterfølger Narses er anført som en Søn

af Sapor. Den russiske Forf. er ikke af den Mening, at dette Udsagn bør foretrækkes for de andre gamle Forfatters. I det Resultat, han uddrager af de armeniske Skribenter med Hensyn til Narses (p. 149), har han ikke gjort gjældende, at denne var en Søn af Sapor I, og i den genealogiske Tabel over Sassaniderne, han har construeret efter de armeniske Kilder (p. 235), findes Narses opført som en Søn af Vahrah (Varahranes II), medens det ikkun ved Punkter er antydnet, at der haves en anden Beretning om, at han var Sapor's Søn. Forf. har formodentlig troet, her at burde holde sig til det hidtil Antagne, fordi det, der meddeles hos de armeniske Historieskrivere om de 8 første Sassanider, er unøiagtigt og mangelfuldt; Regenterne mellem Sapor I og Narses omtales ikke hos dem (ikke før af den syriske Patriarch Michael i det 12te Aarh., p. 140-141), men Narses følger umiddelbart efter Sapor. Det staaer i en naturlig Sammenhæng hermed, at Narses blev antagen for en Søn af Sapor I, og der var saaledes for den russiske Forf. Grund til, ikke at tillægge denne Meddelelse Troværdighed. Da det imidlertid af Indskriften paa Monumentet med Sikkerhed fremgaaer, at der blandt Kongerne af det sassanidiske Dynasti har været en Narses, som var en Søn af Sapor I, er det formentlig mere sandsynligt, at den armeniske Forfatters Beretning er den rigtige, og at Narses, der kom paa Thronen efter Varahranes III, var en Søn af Sapor I. Det er altsaa efter Rimelighed denne Konge, som er afbildet paa Monumentet. Der kunde vel indvendes herimod, at Kongens Krone paa dette er af en anden Form end paa de Mynter, der ifølge Omskriften ere prægede af Narses; thi de sassanidiske Konger ere paa Klippe-Skulpturerne fremstillede hver med sin eiendommelige Hovedprydelse, svarende til den, der sees paa Mynterne. Men der bør dog ikke lægges for megen Vægt paa denne Uovereensstemmelse.